

Test kresby lidské postavy I. – popis testu, využití, pravidla

USA: F. Goodenoughová (1926), úprava: J. Harris (1983), podobný test Draw-a-person - J. Naglieri (1988).

ČR: adaptace u nás J. Šturma, M. Vágnerová (1982) – standardizace pro 3,5 – 11 let. Další revize: další Z. Altman (2011) – aktuální normy, dostupné pouze pro psychology

Zkoušku kresby lidské postavy vytvořila v r. 1926 F. Goodenoughová. Tato zkouška má dvě části, nejprve dítě kreslí mužskou postavu a potom ženskou postavu. Kresba postavy, mužské i ženské, je hodnocena pomocí 73 položek, které jsou zaměřeny především na zachycení jednotlivých částí těla, oblečení, proporcí apod. Doplnující kresbou je zobrazení sebe sama – autoportrét. Test kresby lidské postavy má i svou českou verzi, v roce 1982 byl upraven a standardizován na českou populaci (Šturma a Vágnerová, 1982). V současné době jsou jeho normy i způsob hodnocení poněkud zastaralé. Nová verze bude mít jiný způsob hodnocení a tvrdší normy, které budou lépe odpovídat vývojové úrovni současné dětské populace.

Její test se ukázal jako možnost získat hrubý ukazatel mentálního vývoje dětí od předškolních let do prepuberty. Stal se jedním z nejvyužívanějších metod klinické praxe a psychologického vyšetřování dětí, také z důvodu své časové nenáročnosti a jednoduchému zpracování.

!!! Z důvodu rychlého vývoje psychiky mluvíme u dětí z pohledu spíše o zralosti, než o inteligenci. Měření inteligence je složitá a komplexní věc, vývoj kresby s ní souvisí, ale jde jen o jeden aspekt.

!!! Kresba je poměrně spolehlivým indikátorem dětského vývoje a zralosti. Nikdy ale neděláme závěry POUZE na základě kresby.

Indikátor se NEROVNÁ komplexní znalosti schopností dítěte.

F. Goodenoughová a její následovník Harris při vytváření testu vycházela z dřívějších výzkumů, s vědomím, že dětská kresba se zákonitě vyvíjí, přibývá detailů a mění se proporce. Dokazovala, kresba odráží nejen vnímání, představivost, motoriku, ale i mentální rozvoj – vyšší procesy myšlení, schopnost analýzy, abstrakce apod. zralosti nebo konceptuální zralosti.

Slabinou testu je však to, že pokrok v kresbě je zde spojován s narůstáním a přibýváním detailů, **jedná se tedy o kvantitativní povahu testu. Kvalitativní změny v kresbě nelze při tomto postupu zcela uchopit.** Přírůstek detailů nemusí vždy vystihovat rozvoj inteligence. Přesto v těchto testech jsou položky, které odrážejí úroveň rozumových schopností, úroveň percepce a motoriky.

Položky spjaté s intelektem jsou takové, které se zaměřují na **obsah kresby**, na přítomnost či absenci určitých detailů či částí.

Položky zabývající se **vnímáním a motorikou** jsou zaměřeny na formální charakteristiku kresby, symetrii, proporce jednotlivých částí, technické zvládnutí grafického projevu. Výsledky testu pokládáme za pracovní hypotézu, je potřebné jej doplnit o další testy, přesto jsou v diagnostice hojně využívány a špatně nahraditelné

Česká modifikace testu postavy Jaroslav Šturma a Marie Vágnerová navázali na předchozí práci F. Goodenoughové a D. B. Harrise, toto hodnocení však již zastaralo, proto bylo na místě zpracovat novou verzi testu. Původní test byl časově náročný počtem svých položek, a proto i vyhodnocování kreseb bylo zdouhavé. Proto v české modifikaci testu autoři vybírali ty položky, které mohou vytěžit z kresby maximum informací o těch psychických funkcích, které by měl test postihnout, a přitom byl časově nenáročný a 22 dostatečně srozumitelný a jednoduchý. Krom vybraných položek z předchozích verzí testu autoři ještě nějaké přidali. Položky byly rozděleny do dvou kategorií, a to obsahové a formální. Spojením obou je pak výsledkem globální hodnocení.

Výhody využití testu kresby postavy, dle autorů i obecně:

- Nenáročnost na materiál a podmínky testování
- Časová úspornost, atraktivnost pro dítě a hodnotu získatelných informací.
- Je vhodné využít kresbu především v úvodní části vyšetření, kdy napomáhá k navázání kontaktu a přátelské atmosféry.
- Poskytuje rychlou orientační informaci, která přispívá k výběru a užití následujících metod Slouží k orientaci psychologa, nepřináší nám o dítěti přílišné podrobnosti.
- Ti, kdo tento test využívají, měli mít na paměti, že jeho validita je proměnlivá v čase a test není dostatečně standardizován – proto s ním ale mohou orientačně pracovat i laici, nejen psychologové.
- Při práci s testem postavy je zapotřebí dodržovat stanované instrukce a standardní postup – možné ovlivnění výsledků.
- Při každé diagnostické práci musíme překonat dětské rozpaky nebo obavy z neúspěchu – ale kresba u dětí lepší výsledky než promluva.
- Kulturní a sociální prostředí má vliv na výkon v testu-přesto je tato metoda odolnější vůči nepříznivým vnějším vlivům výchovným, než např. testy verbální.
- Test kresby postavy ve školách školními psychology i při vstupu do školy k orientačnímu zjištění zralosti.
- Je možné sbírat v čase kresbu dítěte a sledovat její vývoj.